

Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Uygulamasının Türk Hukuku ve Cas Kuralları Açısından Karşılaştırılması

Nihan ESENDAL

Avukat, Ankara Barosu, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Karşılaştırmalı Hukuk Bilim Dalı Doktora Öğrencisi-2014.

ÖZET

Arabuluculuk, tarafsız bir arabulucunun yardımıyla, taraflar arasındaki ilişkilerin kolaylaştırılmasıdır ve arabulucunun sahip olduğu işlev itibarıyla dava ve tahkim yolundan ayrılır. 07.06.2012 tarihinde kabul edilen 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ile birlikte ülkemizde de arabuluculuk faaliyetleri yasal bir temel kazanmıştır.

Dünya genelinde, arabuluculuk prosedürünün en yoğun uygulandığı branşlardan biri spor hukuku uyuşmazlıklarıdır. Spor hukuku alanında ortaya çıkan uyuşmazlıkları çözmek amacıyla 1984 yılında İsviçre'nin Lozan kentinde kurulan Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), tahkim yargılamasının yanı sıra arabuluculuk hizmeti de sunmaktadır. Arabuluculuk, Spor Tahkim Merkezi uygulamasına ICAS tarafından 1994 yılında dahil edilmiştir. 1999 yılında ilk kez yayınlanan CAS Arabuluculuk Yönetmeliği ve bunun yanında CAS Arabuluculuk Rehberi arabuluculuk faaliyetinin içeriğini düzenleyerek kaynak oluşturmaktadır.

Çalışmamızda öncelikle spor hukuku uyuşmazlıklarının neler olduğu hakkında kısa bir açıklama yapılacak, ardından ikinci bölümde bu uyuşmazlıkların Spor Tahkim Mahkemesi'nin arabuluculuk yöntemiyle nasıl çözümlendiği hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir. Üçüncü bölümde ise Türkiye'de arabuluculuk prosedürü ve özellikle yeni yasalaşan Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'ndaki düzenlemeler açıklanarak, Türkiye'de ortaya çıkan spor hukuku uyuşmazlıklarında bu düzenlemenin uygulanıp uygulanmadığı hususu değerlendirilecek ve Türk hukuku ile CAS kuralları açısından bir karşılaştırma yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler

Spor Hukuku, Arabuluculuk, Spor Hukuku Uyuşmazlıkları, Spor Tahkim Mahkemesi

---

ABSTRACT

COMPARISON OF MEDIATION PRACTISE IN TERMS OF TURKISH LAW AND CAS RULES IN SPORTS LAW DISPUTES

Mediation, a neutral mediator's help, is to facilitate relationships between the parties and the mediator as its functions are divided into the way of litigation and arbitration. Adopted on 06.07.2012, Law No: 6325 on Mediation Law in The Legal Disputes entered into force in our country has gained a legal basis for mediation.

In the worldwide, the most intense mediation procedures applied for sports law disputes. In the field of sports law in order to resolve disputes that arise in the city of Lausanne, Switzerland was founded in 1984, the Court of Arbitration for Sport (CAS), as well as arbitration proceedings also offers mediation services. Mediation, Sports Arbitration Center's application is included in 1994 by ICAS. First published in 1999 CAS Mediation Regulations and Guidelines as well as edit the content of mediation constitutes the source.

In our study, the first, sports law disputes will be a brief description of what is happening, and then in the second part, the Court of Arbitration for Sport mediation of these disputes are resolved in detail about how the information will be provided. In the third chapter, in Turkey mediation procedure and in particular the new enacted Mediation Law in The Legal Disputes regulations in explaining, Turkey's emerging sports law disputes this regulation applies whether to be assessed and Turkish law with the CAS rules in terms of a comparison will be made.

Keywords

Sports Law, Mediation, Sports Law Disputes, CAS

I. Spor Hukuku Uyuşmazlıkları

A. Spor Hukuku

Spor Hukuku, sporcuların, kulüplerin, takım sahibi şirketlerin, ulusal ve uluslararası federasyonların, uluslararası bölgesel federasyonlarının, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC), devletin ilgili kurumlarının birbirleriyle sportif eylem ve etkinliklere ilişkin ilişkilerini, sporun özgürlüğünü göz önünde bulundurarak düzenleyen kurallardan oluşan, kendine özgü bir hukuk dalıdır.¹

Spor Hukuku, kendine özgü özel kuralları olan bir hukuk dalı olmadığı gibi, spor hukuku adında bir hukuk dalı da henüz mevcut değildir. Bu nedenle, spor hukukunu, sportif faaliyetlerle ve sportif örgütlerle ilgili hukuk kurallarını sistematik bir şekilde inceleyen hukuk dalı olarak tanımlamak daha isabetli olacaktır.²

Spor örgütleri, bazı ülkelerde dernek, bazılarında ise ticari şirket veya her ikisinin karışımı şeklinde oluşturulmuş ve sporcu ile bu örgütler arasındaki ilişki dernek üyeliği şeklinde veya bir tür hizmet sözleşmesi olarak ortaya çıktığı için³, spor hukukunun

---

1 ERTEN, Rifat, *Milletlerarası Özel Hukukta Spor*, Adalet Yayınları, 1.Bası, Ankara 2007, s. 56.

2 ESENDAL, Nihan, "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü" *Terazi Hukuk Dergisi*, Y.4, S.40, Aralık 2009, s. 129.

3 KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan "Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu" *Ankara Barosu Dergisi*, Y.56 1999/1, s.44.

bir medeni hukuk veya ticaret hukuku dalı, dolayısıyla özel hukukun bir dalı olduğu söylenebilir.⁴

Buna karşılık, spor hukuku, sporla ilgili bazı düzenlemelerin anayasalarda bulunması sebebiyle Anayasa hukuku; spor kurallarının ihlalinin Ceza hukuku kurallarının uygulanmasını zorunlu kılması, özellikle sporculara ve spor örgütlerine verilen disiplin cezaları sebebiyle ceza hukuku; bir kamu hizmeti olarak sporun devletçe örgütlenmesi, bu hususta devletçe yaratılan imkanlar, kişilerin yararlanma koşullarının devletçe belirlenmesi sebebiyle ise, idare hukuku niteliği, dolayısıyla kamu hukuku niteliği taşımaktadır.⁵

Bazı spor kurallarının sadece milli düzeyde kalmasına, başka bir ifadeyle sadece Türkiye sınırları içinde uygulanmalarına karşılık; milletlerarası ikili ve çok taraflı sportif yarışmalar ve bunların örgütlenmesi, tüm ülkelerde uygulanacak spor kurallarının oluşturulması, sporu milletlerarası hukukun konusu haline getirmektedir.⁶

Tüm bunlar göz önüne alındığında, spor hukuku, özel hukuk ya da kamu hukuku veya milli hukuk ya da milletlerarası hukuk türlerinden sadece birisi içine girmemekte, karma bir hukuk dalı olarak nitelendirilmektedir.⁷

B. Spor Hukukunun Özellikleri

Yukarıda ayrıntılı bir şekilde açıkladığımız "Spor Hukuku" tanımlarından yola çıkarak, spor hukukunun beş karakteristik özelliği olduğunu söyleyebiliriz:⁸

Spor hukukunun ilk ve ana özelliği **kendi kendini düzenleyen bir sistem** oluşudur. Uluslararası ve ulusal spor federasyonları "kendi" spor kurallarını ayrıntılı olarak düzenleme, bu kuralları uygulama ve gerektiğinde icra etme hakkına sahiptirler. İlk bakışta şaşırtıcı olan ise kuralların çokluğuudur. Bunlar sadece spor kurallarının işlevlerinden kaynaklanmayıp kısmen yüzlerce sayfayı kapsayacak kuralları içermektedir. Bunun ötesinde spor ve federasyona özgü değerler kendi kendini düzenleme sistemine şekil vermektedir. Fair play ve doping yasağı bu bakımdan bilinen örneklerdir. Kuralların yeknesak uygulanması ve gerektiğinde icra edilmesi, - tek yer prensibi denilen - monopol bir yapı ve nihai karar verme yetkileri ile donatılmış, spor mahkemeleri organizasyonu tarafından mümkün kılınmaktadır.

İkinci - ve özellikle ulusal hukuk bakımından önemli olan - spor hukukunun ayırıcı özelliği **çift yapılı** olmasıdır: Federasyon kuralları ile ulusal ve uluslar üstü hukukun yan yana bulunması. Spor yargılaması devlet yükünün azalmasına önemli derecede katkıda bulunmaktadır. Bir nevi dikey olan bu **çift yapılılık** özellikle ulusal ve uluslararası düzeyde belirlenmiş farklı kurallar ile yatay bir segment ile tamamlanmaktadır. Bunu ve

4 ESENDAL, agm, s.130.

5 ERTAŞ, Şeref / PETEK, Hasan, Spor Hukuku, Yetkin Yayınları, 1. Basi, Ankara 2005, s. 31.

6 ERTEN, age., s. 51.

7 GENÇ, Durmuş A., *Spor Hukuku Ders Kitabı*, Alfa Yayınları, 1. Basi, İstanbul 1998, s.62.

8 Bu konuda ayrıntılı bilgi için bknz: VIEWS, Klaus, "Spor Hukukunun Büyüsü", İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2010, C.1,S.1, s.16-18.

federasyon hukuku ile çatışma yaşayabilecek ulusal hukuk düzenlerinin çokluğunu göz önüne aldığımızda; spor hukukunun tabiri caizse **karmakarışık yamalı bir bohça gibi** olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu tespitler bizi spor hukukunun üçüncü özelliğine ulaştırmaktadır; **uluslararasılık**. Spor hukuku uyumsuzlukları bütün hukuk düzenlerinde benzer şekillerde ortaya çıkmaktadır. Çözümler ise - özellikle mahkemeler tarafından yapılan kontrollerin kapsamı ve anayasal değerlendirmelerin önemi bakımından - kısmen önemli derecede değişmektedir. Uyumlaştırma çabaları ile bunun önüne geçilmek istenmektedir.

Spor hukukunun dördüncü özelliği ise ekonomik açıdan önemli olan ve spordan kaynaklanan doğrudan veya dolaylı olarak bir çok kişi ve organizasyonu ilgilendiren kurallarıdır; resmedilmesi gerekirse kısaca: ilişki ağlarını entegre etmek. Kurumsal ve sözleşmesel kurallar çoğunlukla **çok etkili** bir yapıya sahiptirler; bunun özellikle yorumlamada göz önüne alınması gerekir.

Beşinci özellik ise spor hukukunun hakkıyla ele alınmasının, disiplinler üstü anlayışı gerekli kılan **bir kesişme alanına** konu olmasıdır. Zira çoğu kez özel, kamu ve ceza hukuku aynı zamanda rol almaktadır. Son yıllarda gözlemlenebilmekte olan sporun ticarileşmesi, profesyonelleşmesi ve medyatik olması çözümleri farklı hukuk alanlarında bulunan sorunların oluşmasına yol açmıştır. Bu anlamda spor kitlemel medyanın önemli hadisesi olarak ulusal hukuk ile Avrupa hukukunun bütün alanlarında bağlantı noktalarına sahiptir. Spor ticaret hukuku, spor iş hukuku, spor tıp hukuku, spor sorumluluk hukuku, spor federasyon hukuku, spor anayasa hukuku - sadece bazılarını saymak bakımından - genel olarak spor hukukunun kesiştiği alanları oluşturmaktadır.

C. Spor Hukukuna Özgü Uyuşmazlık Türleri

Sporla ilgili uyuşmazlıklar farklı ölçütlere göre değişik ayrımlara tabi tutulabilir. Yapılan bir ayrımda, sporla ilgili uyuşmazlıklar dört ana başlık altında belirtilmiştir. Bunlar:⁹

- 1- Spor faaliyeti ile ilgili sponsorluk sözleşmeleri gibi tamamen ticari nitelikteki ilişkilerden doğan uyuşmazlıklar
- 2- Spor organizasyonları tarafından çalıştırılan personelle ilgili sorunlar
- 3- Spor organizasyonlarının kendi aralarında çıkan sorunlara ilişkin uyuşmazlıklar
- 4- Spor düzenleyen organların sporculara verdikleri disiplin cezaları ile ilgili uyuşmazlıklar

Ancak bu sınıflandırmada, sporcuların ya da teknik adamların kulüpleri ile yaptıkları sözleşmeden veya karşılaşma sırasında sporcular dışında üçüncü kişilerin verdikleri zararlardan doğan hukuki sorumluluk ya da üçüncü kişilerin karşılaşmalar sırasında, öncesinde veya sonrasında zarar görmelerinden doğan uyuşmazlıkların hangi başlık altında incelenmesi gerektiğinin tespiti güçtür. Bu nedenle daha farklı bir ayırım yaparak, bu uyuşmazlıkları da kapsama almak mümkündür.¹⁰

9 ESENDAL, agm. s. 131.

10 ERTEN, age., s. 195-198.

1) Kaynaklarına Göre Spor Uyuşmazlıkları:

- aa. Özel Hukuktan Doğan Uyuşmazlıklar: Bunlar, tarafların bireylerarası eşit menfaat ilişkilerini düzenleyen özel hukuk kurallarından doğan uyuşmazlıklardır. Örneğin spor sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar bu başlık altında incelenir. Bu sözleşmelere örnek olarak, kulübün sporcu ile yaptığı sözleşmeler; sporcuların, kulüplerin veya federasyonların yapmış oldukları sponsorluk sözleşmeleri; sporcuların sporcu temsilcileri ile kulüplerin teknik adamlarla veya masörlerle yaptıkları sözleşmeler gösterilebilir. Ayrıca haksız fiillerden doğan uyuşmazlıklarda bu kapsamda değerlendirilir.
- bb. Kamu Hukukundan Doğan Uyuşmazlıklar: Bunun en bilinen örneği, spor müsabakalarında görülen şiddet olaylarıdır. Karşılaşma anında kavga çıkararak müessir fiilde bulunan veya rakip oyuncuya hakaret yahut oyuncuyu tehdit eden sporcular bu eylemleri ile ceza hukukunun konusu içine girebilirler. Ayrıca taraftarların birbirlerini taciz eden sözleri her ne kadar spor müsabakaları içinde bulunan ve kabul edilen bir davranış olsa da, bu sözlerin hakaret, sövme, tehdit aşamasına gelmesi de ceza kovuşturmasına neden olacaktır.¹¹
- cc. Kendine Özgü Hukuk Alanlarından Doğan Uyuşmazlıklar: Sporla ilgili uyuşmazlıklar, kamu veya özel hukuk alanlarından birisi içerisine net olarak yerleştirilemeyen hukuk dallarını da ilgilendirebilir. Örneğin rekabet hukukundan doğan uyuşmazlıklar bu başlık altında incelenebilir.¹²
- dd. Sportif Uyuşmazlıklar: Bunlar, sporun kendine özgü yapısı ve işleyişinden doğan uyuşmazlıklardır. Ulusal veya uluslararası federasyonlar tarafından kulüplere, hakemlere veya sporculara ya da kulüplerin oyuncularına yahut teknik çalışanlarına verdiği disiplin cezaları; bir spor karşılaşmasında hakemin verdiği kararın doğruluğuna, yanlış hakem kararlarının sonuçlarının ne olacağına ilişkin tamamen teknik olan uyuşmazlıklar burada incelenebilir.¹³

2) Amatör Spor Uyuşmazlıkları- Profesyonel Spor Uyuşmazlıkları:

Türkiye'de profesyonel spor olarak görülen futbolda, takımların profesyonel takım kurabilmeleri ve profesyonelliğin esaslarının belirlenmesi amacıyla çıkarılan Profesyonel Futbol Talimatı, profesyonel futbolda geçerli olan kuralları içermektedir. Bu talimatla, profesyonelliğin şartları, profesyonellik sözleşmesi, bu sözleşmeden doğan yükümlülükler, sözleşmenin feshi, transfer gibi hususlar düzenlenmektedir. Buna karşılık amatör sporlarda aynı hususlar ilgili talimatlar ile düzenlenmektedir.¹⁴

3) Ulusal Spor Uyuşmazlıkları- Uluslararası Spor Uyuşmazlıkları:

11 ERTEN, age., s. 202-203.

12 ERTEN, age., s. 204. / Ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZTÜRK, Sinan " Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Yayınları Havuz Sisteminin Hukuki Statüsü", İstanbul Barosu Dergisi

13 ERTEN, age., s. 205.

14 ERTEN, age., s. 206.

Ulusal spor uyuşmazlıkları yabancı unsur içermeyen spor uyuşmazlıklarıdır. Farklı ülkelerin kulüpleri veya yabancı sporcularla kulüpler arasında; uluslararası federasyonlar tarafından karara bağlanan uluslararası karşılaşmalarda çıkan uyuşmazlıklar, yabancı unsur taşıdığı için, uluslararası uyuşmazlıklardır.¹⁵

D. Spor Hukuku Uyuşmazlıklarına Uygulanacak Hukuk

Spor alanında mevcut uygulamalar belli kurallara bağlanmıştır. Sportif faaliyetleri düzenleyen hükümler iç hukukta, anayasa, kanun, tüzük ve yönetmeliklerle getirilen düzenlemelerdir. Ancak sportif faaliyetin, diğer etkinliklerden önemli bir farkı bulunmaktadır. Sportif faaliyete ilişkin kurallar, çoğunlukla uluslararası spor organizasyonları tarafından belirlenmektedir. Uluslararası spor organizasyonları tarafından belirlenen bu kurallar ve bu kurallar uyarınca oluşan CAS kararları, *lex sportiva* olarak adlandırılmaktadır.¹⁶

Sportif faaliyetleri yöneten milli organların oluşumu her devletin kendi anlayışına göre yapılandırılmış olmasına rağmen, milli organların oluşumunda uluslararası federasyonlarında etkileri bulunmaktadır. Ayrıca, her spor dalının kurallarına ilişkin esaslar da uluslararası federasyonlar tarafından getirilmiş ve bu düzenlemeler, milli organlar tarafından iç hukuka dahil edilmiştir. Uluslararası sporun örgütlenmesindeki başarısı ve güçlü etkisi spora ilişkin kuralların birçoğunun yeknesaklaştırılmasını sağlamıştır. Ancak, bazı durumlarda, devletlerin kültürel, sosyal ve ekonomik sebeplerle uluslararası organizasyonların kararlarından ayrıldığı görülmektedir. Örneğin, takımlarda oynatılacak yabancı oyuncu sayısı, yapılacak karşılaşmaların fikstürleri, sportif yayınlara ilişkin düzenlemeler genelde devletlerin spor organizasyonları tarafından özgürce düzenlenmektedir.¹⁷

Hem profesyonel hem de amatör spor, kamu hizmeti sayılmasından dolayı devletin örgütlenmesi içinde yer alır. Bu nedenle, kültürel yapıyı ve kamu sağlığını korumaya yönelik bu düzenlemelerin bazılarının kamu hukuku nitelikleri nedeniyle doğrudan uygulanan kural olduğu kabul edilmektedir. Buna rağmen, spor etkinliklerine niteliklerinden dolayı bazen özel hukuk kuralları da uygulanabilmektedir.¹⁸

Türk hukukunda yabancı unsurlu sportif uyuşmazlıklara uygulanacak hukuk hakkında özel bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle, yabancı unsurlu uyuşmazlığa uygulanacak hukukun tespiti gerekir. Spor uyuşmazlığı, eğer, özel hukuk içinde değerlendirilen bir uyuşmazlık ise, MÖHUK'un ilgili hükümleri uygulanır. Ancak, uyuşmazlık kamu hukukunu ilgilendiriyorsa, bu takdirde tek yanlı yöntem uygulanarak hukuki olay ya da işlem hakkında karar verilecektir. Başka bir ifade ile sportif faaliyete ilişkin kuralların kamu hukukuna ilişkin bir kural, dolayısıyla doğrudan uygulanan bir kural

15 GENÇ age. s. 170 vd.

16 WILL, Michael R. "Uluslararası Sporun Yapısal Düzeni" (Çev. Doç.Dr. Cengiz KOÇHİSARLIOĞLU) AÜHF D Y.1993 C.43 S.1-4 s. 282. / ERKİNER, Kismet, "Türkiye'de Spor Hukukunun Oluşumu" İstanbul Barosu Spor Hukuku Özel Sayısı-13, Mayıs 2007 s. 18.

17 ERTEN age s. 255.

18 GENÇ age. s. 65.

olması halinde, yabancı bir hukukun yetkili olup olmaması hususuna bakılmayacaktır.¹⁹

Uluslararası federasyonlarca konulan kurallar bütünü devlet yargısını tamamen devre dışı bırakmak için yeterli değildir. Federasyon içi denetim mekanizmalarının tüketilmesinden sonra, söz konusu kişiye esas olarak genel yetkili ulusal mahkemelere gidiş yolu açıktır. Bu durumda mahkemelerin yetkisi sporcunun milliyeti veya ikametgahı gibi genel özelliklere göre belirlenmektedir. Ulusal mahkemeler bunun üzerine milletlerarası özel hukuka göre söz konusu olabilecek hukukun esasa ilişkin normlarını uygulamaktadırlar. Aynı olay hakkında farklı hukuk normlarının uygulanacak olması ayrı ayrı neticeler doğuracağından, sporun globalleşmesi hukuk dağınıklığı tehlikesini içinde barındırmaktadır. Şansların eşitliği ilkesi kapsamında arzu edilen ise uluslararası, yeknesak bir mahkemenin yetkililiğidir. Çözüm olarak Uluslararası Tahkim Mahkemelerinin kurulması gündeme gelmiştir. Çünkü bu çözüm taraflara Milletlerarası Özel Hukuk uyarınca tahkim anlaşmaları çerçevesinde tahkim kararlarının ulusal mahkemeler önünde bozulmasını tamamen devre dışı bırakabilmeyi mümkün kılmaktadır.²⁰

Spor Tahkim Mahkemesi de bu düşünceler ışığında kurulmuş ve halen işlerliğini sürdürmektedir. Bu sayede, spor hukuku uyumsuzluklarının çözümüne yönelik yeknesak kurallar uygulanmakta ve Lex Sportiva'nın gelişimine yadsınamayacak bir katkıda bulunmaktadır.

I. CAS Arabuluculuk Kuralları Çerçevesinde Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Uygulaması

A. Genel Olarak Spor Tahkim Mahkemesi-CAS

Son yıllarda sportif uyuşmazlıkların milli ve milletlerarası çözümünde geleneksel yöntemler olarak nitelendirilebilecek mahkeme hükümleri ve idari kararlar bir kenara bırakılmış ve bu tür uyuşmazlıkların milli ve milletlerarası spor federasyonları ve kuruluşları tarafından uygulanan tahkim ve arabuluculuk aracılığıyla çözüme bağlanması ağırlık kazanmıştır. Her ülkenin kendi hukuk düzeni içinde oluşturduğu tahkim yargılaması yanında, spor hukukundan kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde bütün spor dallarını kapsamına alacak şekilde faaliyet gösteren Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ²¹, milletlerarası alanda sporda tahkim işlevini üstlenmiş en önemli ve itibarlı kuruluştur. CAS, sportif uyuşmazlıkları çözmek ve uzun vadede milli ve milletlerarası spor federasyonları ve spor kuruluşlarının usule ilişkin kuralları arasında uyum sağlamak amacıyla 1983'te Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ²² tarafından kurulmuştur. Merkezi İsviçre Lozan'da bulunan CAS, aynı zamanda ABD ve Avustralya'da da idari bürolara sahiptir.²³

19 ERTEN age. s. 256.

20 VIEWEG, aqm s. 35.

21 Court of Arbitration for Sport-www.tas-cas.org

22 International Olympic Committee.

23 KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan, "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Tahkim ve Arabuluculuk Uygulaması" TFF Tam

Spor Tahkim Mahkemesi'nin beş temel fonksiyonundan söz etmek mümkündür:

- Uyuşmazlıkları ilk ve tek yetkili mercii olarak karara bağlamak,
- Spor federasyonları tarafından alınan kararları (disiplin cezaları) istinaf merci olarak incelemek,
- Uyuşmazlıkları arabuluculuk yöntemiyle dostane bir biçimde çözmek,
- Spora ilişkin hukuki konularda tavsiye niteliğinde görüş bildirmek,
- Milletlerarası spor müsabakaları ve olimpiyat oyunları sırasında meydana gelebilecek uyuşmazlıkları kısa sürede çözmek.

Spor Tahmin Mahkemesi'nin baktığı uyuşmazlıklar belirli bir spor dallarına inhisar ettirilmiş değildir, bütün spor dallarına ilişkin uyuşmazlıklar hakkında karar vermektedir.²⁴

Dünyada sporu yönlendiren ve düzenleyen kuruluşlar tarafından benimsenen tahkim ve arabuluculuk usulleri, spor hukuku uyuşmazlıklarında birbiriyle uyumlu ve tutarlı kararlar verilmesini sağlamaktadır. Bu uyuşmazlıkların çözümü, çeşitli ülkelerdeki birbirinden farklı mahkemelere bırakılacak olursa, benzer nitelikteki sorunlar hakkında farklı kararlar verilmesi söz konusu olabilecek ve bu durum da sporla ilgili kişiler arasında eşit ve adil olmayan sonuçlar doğmasına neden olacaktır. Bu anlamda özellikle tahkim usulünü uygulayan CAS, spor hukukuna özgü, milli sınırları aşan genel ilkeler ve kurallar oluşturmakta ve bunları ihtiyaçlara göre geliştirmektedir. Bu nedenle, CAS, sportif uyuşmazlıklar bakımından arabuluculuk hizmeti de sunmakta ve taraflar CAS Arabulucular listesinden bir arabulucu seçerek uyuşmazlığın çözülmesini talep edebilmektedirler. Arabuluculuk usulünde, mahkeme veya tahkimde olduğunun tersine davayı kazanan-kaybeden şeklinde bir ayırım yapılmaksızın her iki tarafın da menfaatini sağlayan (win-win) bir çözüme ulaşılması veya bu mümkün değilse uyuşmazlık sebebiyle ortaya çıkan külfetin her iki taraf arasında eşit olarak paylaşılması mümkündür.²⁵

Amerikan Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Danışma Kurulu'nun tanımına göre arabuluculuk, uyuşmazlık içindeki tarafların, uyuşmazlığın içeriğine veya çözümüne ilişkin belirleyici etkisi olmayan, fakat sürece ilişkin olarak tavsiye veya karar verme yetkisi bulunan bir uyuşmazlık çözüm uygulayıcısı (arabulucu) yardımı ile uyuşmazlık konularının belirlenmesi, çözüm önerileri üretilmesi, alternatiflerin değerlendirilmesi ve bir anlaşmaya varılması çabasını içeren bir süreçtir.²⁶ Arabuluculuk prosedüründe

Saha Dergisi, S.17, Mart 2006, s.31. (Mart) / Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz: AKGÜL, Kadir, "Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) " Prof.Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, Y.2009, C.1, İstanbul, s.209-232.

24 Ayrıntılı bilgi için bkz: 1- AKİL, Cenk, "Genel Olarak Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve Bu Mahkemede Uygulanan Tahkim Çeşitleri", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y.2011, C.13, S.2, s.70-105/ Z-BOZKURT, Murat Nart, "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi", Ankara Barosu Dergisi, Y.68, S.2010/2, s.165-190.

25 KÜÇÜKGÜNGÖR, Mart, s.31. / KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan, "Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemlerinin Benimlenme Sebepleri", TFF Tam Saha Dergisi, S.24, Ekim 2006, s.74. (Ekim)

26 KEKEÇ, Elif Kismet, "Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Uygulanan Temel Taktikler" Haluk Koralp Anısına Armağan Y.2009, C.1 Yetkin, Ankara, s.520. / Ayrıntılı bilgi için bkz: IŞIK, Olcay, "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı Çerçevesinde Arabuluculuk Yönteminin Diğer Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ile Karşılaştırılması", Terazi Hukuk Dergisi Y.6 S.64 Aralık 2011, s. 18.

taraf, arabulucunun yardımı ile uyuşmazlıklarına karşılıklı çözüm bulurlar. Arabuluculuk (Mediation-Mediasyon) prosedürü tahkim sürecinden 3 temel noktada farklılık gösterir:²⁷

- Arabuluculuk prosedürü tahkim prosedürünün aksine şekle tabi değildir.
- Arabuluculuk prosedürünün işleyişi taraflarca belirlenir.
- Arabuluculuk prosedüründe verilen taahhütler ve tutanaklar bağlayıcı değildir.

Arabuluculuk prosedürünün son zamanlarda öneminin artmasının sebepleri ise şöyle sıralanabilir:²⁸

- Arabuluculuk ile uyuşmazlık çözüm prosedürünün formaliteden uzak olması
- Arabuluculuk prosedürü ile uyuşmazlığın çözümünün hızlı olması
- Arabuluculuk prosedürünün diğer uyuşmazlık çözüm yöntemlerine göre çok daha ucuz olması
- Gizlilik
- Kuralların basit ve esnek olması
- Tarafların prosedürü bizzat kendilerinin yürütme imkanının olması

Arabuluculuk prosedürünün sayılan bu avantajları sebebiyle tüm dünyada hızla yayılmıştır ve yoğun talep görmektedir. Bu nedenle de Spor Tahkim Mahkemesi de bu gelişmelerin dışında kalmak istememiş ve arabuluculuk kurallarını benimsemiştir. Spor Tahkim Mahkemesi'nin arabuluculuk kuralları 18 Mayıs 1999 tarihinde Slovenya'nın Bled şehrinde kabul edilmiştir. Spor Tahkim Mahkemesi'nin arabuluculuk kurallarını benimsemesinde spordaki barışçı ruha paralel olarak anlaşmazlıkların da barışçıl ve karşılıklı anlayışla çözülmesi hedef alınmıştır.

B. CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nde Arabuluculuk Kavramı ve Avantajları

Spor Tahkim Mahkemesi tarafından spor alanında uygulanan arabuluculuğun tanımı, CAS Arabuluculuk Yönetmeliği²⁹'nin 1. maddesinde yapılmaktadır. Buna göre; sporu ilgilendiren bir uyuşmazlığa çözüm bulmak amacıyla, söz konusu uyuşmazlığın taraflarının, bir arabuluculuk anlaşmasına bağlı olarak, bir arabulucunun yardımıyla ve iyi niyetle, uyuşmazlığın diğer tarafıyla müzakere etmeyi kabul ettikleri, zorlayıcı olmayan ve herhangi bir şekle bağlı kalmadan yürütülen bir usuldür. Benzer bir tanım da, CAS Arabuluculuk Rehberi'nde³⁰ bulunmaktadır. Bu tanıma göre arabuluculuk, tarafların arabulucu olarak tayin edilen üçüncü bir kişinin yardımıyla aralarındaki uyuşmazlığa dostane bir çözüm bulmak için izledikleri usuldür.

Arabuluculuk, CAS tarafından uygulanan asıl uyuşmazlık çözüm yöntemi olan tahkim yargılamasından, herhangi bir şekle tabi olmaması, tarafların arabuluculukta uygulanan usulü yönlendirmeye muktedir olmaları ve arabuluculuk sonunda imzalanan

27 GÜMAN, Nihat, "Spor Tahkim Mahkemesi Arabuluculuk (Mediasyon-Uzlaştırma) Kuralları", Prof.Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, Y.2009, C.1, İstanbul, s.799-800.

28 GOODRUM, Neil, Mediation in Sports Disputes, <http://www.lawinsport.com/articles/regulation-a-governance/item/mediation-in-sports-disputes-lessons-from-the-uk> s.3.

29 Metnin orijinali için bkz.: www.tas-cas.org/mediation-rules

30 Metnin orijinali için bkz.: <http://www.tas-cas.org/guideline>

anlaşmaların icrai etkiden yoksun olmaları gibi nedenlerle ayrılır. Arabuluculukta, arabulucu aktif bir rol oynar ve bağımsız olarak görüşmelere katılır, taraflara tavsiyelerde bulunur ve uyuşmazlığın çözümü için etkin bir biçimde çalışır.³¹

Spor Tahkim Mahkemesi nezdinde arabuluculuk hizmetinden yararlanabilmek için 2 şart gereklidir: Uyuşmazlık parasal olmalı ve uyuşmazlık sporla ilgili olmalıdır. Uyuşmazlığın parasal olması sebebiyle disiplin ve doping konularında arabuluculuk hizmetinden faydalanılamaz. Uyuşmazlığın temelini spora dayalı olması gerektiği için spordan kaynaklanan sponsorluk uyuşmazlıkları ve iş uyuşmazlıkları da arabuluculuk prosedürünün işletilebileceği uyuşmazlıklardandır.³²

Spor hukuku uyuşmazlıklarında arabuluculuk yönteminin kullanılmasının sağlayabileceği yararlar CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nin 2. maddesinde sayılmaktadır. Öncelikle arabuluculuk yönteminin sporu ilgilendiren uyuşmazlıkların yapısına uygun bir çözüm yöntemi olduğunu kabul etmek gerekir. Arabuluculuk, sporun doğasında bulunan fair-play, rakibe saygı ve kardeşlik gibi değerlerin bir uzantısı olarak kabul edilebilir. Spor alanında uzman olan arabulucuların seçimi ise, sporun doğasına uygun, somut çözüm yöntemleri bulmayı kolaylaştırmaktadır. CAS Arabuluculuğu oldukça basit ve esnek usul kuralları içermektedir. Uygulanan usul kuralları taraflarca tamamen serbestçe belirlenmekte ve olayda görev yapacak olan arabulucu da tarafların anlaşmaları ile seçilmektedir. Arabuluculuk usulü, devlet mahkemeleri önünde uygulanan klasik yargılama usullerine göre daha hızlıdır. CAS Arabuluculuk usulü, arabuluculuk başvurusunun yapılmasından itibaren 90 gün içinde sona ermek zorundadır. Bu sürenin kısa tutulmasının en önemli nedenlerinden biri arabuluculuk usulünü kabul eden taraflardan birinin kötü niyetle müzakereleri uzatarak zaman kazanmaya çalışmasının önlenmek istemesidir. Arabuluculuk usulü için öngörülen 90 günlük süre geçerli sebeplerin varlığı halinde Spor Tahkim Mahkemesi Başkanı tarafından uzatılabilir.³³

Arabuluculuk yönteminin tercih edilmesinin en önemli avantajlarından biri de gizlilik esasının benimsenmiş olmasıdır. CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nin 10. maddesine göre arabulucu, taraflar, tarafların temsilcileri ve danışmanları ve bunlarla birlikte müzakerelere katılan tüm uzmanlar ve diğer kişiler uyuşmazlıkla ilgili olarak edindikleri bilgileri üçüncü kişilere bildirmemekle yükümlüdürler. Taraflar, arabulucunun, bir tahkim veya devlet mahkemesi önünde, arabuluculuk usulünde ele alınan bir dosya, rapor ya da başka bir belgeyi açıklamamasını sağlamakla yükümlüdür. Arabulucunun bir taraftan edindiği bilgiyi diğer tarafa bildirmesi ancak bilgiyi veren tarafın rızası ile mümkündür. Taraflar arasında gerçekleşen görüşmelerin kaydedilmesi yasaktır. Arabuluculuk usulünün sona ermesi ile birlikte taraflar diğer tarafça kendilerine verilen tüm belgeleri, hiçbir kopya saklamadan, iade etmekle yükümlüdürler. Gizlilik ilkesinin bir sonucu olarak taraflar, arabuluculuk usulü esnasında diğer tarafça öne sürülen fikirleri,

31 ÖZCAN, Cem, "Spor Tahkim Mahkemesi ve Arabuluculuk" İzmir Barosu Dergisi, Y.76, S.1 Ocak 2011, s. 98.

32 GÜMAN, aqm s.800-801.

33 ÖZCAN, aqm s.99.

yapılan önerileri ve itirafları herhangi bir tahkim ya da devlet mahkemesi önünde gizli tutmayı kabul ederler.³⁴

Arabuluculuk usulü maddi yönden taraflara ağır bir yük getirmediği için cazip bir uyuşmazlık çözüm yöntemi olarak kabul edilmektedir. CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nin 14. maddesine göre, taraflar, arabulucunun alacağı ücreti CAS'ın belirlemiş olduğu oranlara göre hesaplarlar. Uygulamada ayrıca taraflar CAS Arabuluculuğu kapsamındaki idari giderler için 500 İsviçre frangı ödemek zorundadırlar.³⁵

C. CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nde Arabuluculuk Usulü

Arabuluculuk uygulamasında, özellikle uyulması gereken usul kurallarının belirlenmesinde taraflara büyük bir esneklik sağlanmakla birlikte CAS Arabuluculuk Yönetmeliği usule ilişkin ayrıntılı hükümler içermektedir. Taraflar, arabuluculuk yöntemine başvurmayı kabul ettikleri takdirde, yaptıkları bu anlaşma CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nin 3. maddesinde bulunan tüm kuralların uygulanmasını da kapsar. Taraflar isterlerse CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nce öngörülen usul kurallarından başka usul kurallarının da uygulanmasını da kararlaştırabilirler.³⁶

Uyuşmazlığın arabuluculuk yoluyla çözülebilmesi için, tarafların uyuşmazlığın kaynaklandığı sözleşmede ya aralarında çıkabilecek uyuşmazlıkların arabuluculuk ile çözüleceğini önceden kararlaştırmış olmaları ya da uyuşmazlık ortaya çıktıktan sonra bunun arabulucuya müracaat ile çözümleneceği konusunda anlaşmaları gerekir.³⁷ Uyuşmazlığın mahkemeye intikal etmesinden sonra da tarafların arabuluculuk usulüne karar vermeleri mümkündür. Ayrıca, bir spor kuruluşu veya federasyonu tarafından yapılan bir hukuki düzenlemeyle, tarafların, öncelikle, arabuluculuk yöntemine müracaat etmeleri konusunda yönlendirilmeleri de mümkündür. Bütün bu durumlarda eğer arabuluculuk faaliyeti sonucunda taraflar uyuşmazlığı sona erdirme konusunda bir anlaşmaya varamazlarsa, mahkemeye ve diğer çözüm yollarına müracaat etme imkanı açıktır.³⁸

Sportif bir uyuşmazlık söz konusu olduğunda bu uyuşmazlığın taraflarından biri arabuluculuk yolunu kullanmak isterse Spor Tahkim Mahkemesi kalemine yazılı müracaatta bulunur. Arabuluculuk yoluna gitmek isteyen taraf aynı zamanda diğer tarafa da yaptığı yazılı başvurunun bir kopyasını iletir. CAS kalemine verilen dilekçe, tarafların ve temsilcilerinin kimliklerini, arabuluculuk usulünün kullanılmasına ilişkin anlaşmanın bir örneğini ve uyuşmazlığın kısa bir özetini içerir.³⁹

34 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.10./ ÖZCAN, agm s.100.

35 ÖZCAN, agm s.100.

36 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.3.

37 www.tas-cas.org sitesinde tarafların uyuşmazlık ortaya çıkmadan önce hazırladıkları sözleşmede kullanabilecekleri ve ayrıca uyuşmazlığın ortaya çıkmasından sonra uygulayabilecekleri standart klozlar örnek olarak sunulmuştur. Bkz: <http://www.tas-cas.org/mediation-clause-template>

38 KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan, "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Arabuluculuk-Uzlaştırma Yoluyla Çözülmesi" TFF Tam Saha Dergisi, S.22, Ağustos 2006, s. 34. (Ağustos) / GÜMAN, agm s.801.

39 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.4/ GÜMAN, agm s.801.

CAS bünyesinde görev yapan arabulucular, Uluslararası Spor Tahkim Konseyi (ICAS) tarafından hazırlanan arabulucular listesi ile ilan edilirler. Arabulucular, CAS hakemi olabilecekleri gibi, Spor Tahkim Mahkemesi dışından seçilen kişiler de olabilirler. Bu listede en az 50 arabulucu yer alır ve bunlar 4 yıl için seçilirler. Süresi dolan arabulucunun yeniden göreve seçilmesi mümkündür.⁴⁰

Arabuluculuk görüşmeleri genellikle gizli olarak yapılır ve arabulucu veya arabulucular herhangi bir taraf lehine hareket etmez. Arabulucu durumunda olan kişi veya kişiler tarafların delillerini, iddia ve karşı iddiaya esas teşkil eden olayları dinlemez ve delil değerlendirmesi yapmaz. Çalıştığı alanda eğitimli ve deneyimli bir kişi olan arabulucunun yaptığı faaliyet, genel olarak taraflarla resmi olmayan, ortak ve özel toplantılar yaparak, durumu bir mücadele ve rekabet ortamından çıkarıp, uyuşmazlığın çözümünü teminen taraflar arasındaki menfaat dengesini kurmaya çalışmak ve bu şekilde tarafların bir anlaşma ile uyuşmazlığı sona erdirmelerini sağlamaktır. Arabulucu taraflarla yaptığı görüşmelerde, tarafların tutumuna göre aktif veya pasif bir rol üstlenir ve onlara bazı alternatif çözüm önerileri sunar. Bütün bunları yaparken arabulucu, hiçbir şekilde tarafları bir çözüm tarzı üzerinde uzlaşmaları konusunda zorlayamaz, sadece ortak bir noktada buluşmaları konusunda çaba gösterir. Bu anlamda arabuluculuk yönteminin en önemli özelliklerinden biri, arabulucunun bağlayıcı karar alma yetkisine sahip olmamasıdır.⁴¹

Taraflar, arabulucu listesinden istedikleri kişiyi arabulucu olarak seçebilirler. Bu konuda taraflar bir anlaşmaya varamazlarsa CAS Başkanı arabulucuyu tarafların da görüşünü alarak kendi belirler. Uyuşmazlığın çözümü için tayin edilen arabulucu, usulün süratli bir biçimde sonlandırılması için gereken zamanı ayırmayı kabul eder. Arabulucu uyuşmazlığı ele alırken tarafsız davranmak zorundadır. Tarafsızlığı hakkında şüpheye neden olabilecek her türlü durumu taraflara bildirmekle yükümlüdür. Arabulucunun bu yükümlülüğünü yerine getirmesinden sonra eğer taraflar yazılı olarak yine de aynı arabulucunun görevine devam etmesini isterlerse arabulucu görevine devam edebilir. Taraflardan birinin arabulucunun uyuşmazlığın çözümü konusunda izlenecek usulü gerektiği gibi yerine getirmeyeceğini belirtmesi halinde ise arabulucu görevden çekilir ve CAS Başkanı tarafların da görüşünü alarak yeni bir arabulucu tayin eder.⁴²

CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nin 7. maddesine göre taraflar arabulucu ile yapılan toplantılarda kendilerini temsil ettirebilirler. Ancak, kendisini temsilci ile temsil ettirecek taraf, bu durumu önceden karşı tarafa ve CAS'a bildirmek zorundadır. Temsilciden yararlanmak isteyen taraf, temsilcisine kendisine danışmadan uyuşmazlığın çözüme bağlama yetkisi vermek zorundadır.⁴³

Kural olarak arabuluculuk usulü tarafların karar verdiği biçimde yürür. Taraflar arasında usule ilişkin bir uyuşmazlık söz konusu olursa arabulucu usul hakkında karar

40 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.5.

41 KÜÇÜKGÜNGÖR, Ağustos, s. 34./ GÜMAN, aqm s.802.

42 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.6.

43 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.7. / GÜMAN, aqm s.803.

verebilir. CAS Arabuluculuk Yönetmeliği taraflara bu konuda arabulucu ile iyi niyetle işbirliği yapma ve arabulucunun uyuşmazlığı bir an önce çözüme bağlayabilmesi için görevini özgürce yerine getirmesini sağlama sorumluluğunu vermektedir.⁴⁴

Arabulucu, uyuşmazlığa neden olan sorunları tespit eder, tarafların bu sorunlar üzerinde yapacakları müzakereleri kolaylaştırır ve taraflara çözüm önerileri sunar. Bununla birlikte arabulucu tarafları bir çözüm önerisi kabul etmeye zorlayamaz.⁴⁵ Arabulucu uyuşmazlığa dostane bir çözüm bulmak amacıyla tarafların farklı görüşlerini birbirine yaklaştırmaya çalışan bir kolaylaştırıcıdır. Taraflardan bağımsızdır, bir hukuk formasyonuna sahip olmak zorunda değildir, müzakere yeteneği olan birisi olmalıdır.⁴⁶

Arabuluculukta yardımcı bir yöntem olarak uzman tespitine (expert determination) müracaat edildiği de görülmektedir. Uzman tespiti yaptırılmasına karar vermekle taraflar, kendi aralarında görüşmek istemedikleri bir sorunun veya asıl sorunun bir kısmının çözülmesini uzman kararıyla sağlamış olmaktadır. Bu şekilde taraflar, aralarında görüşmek suretiyle çözüme bağlanması zor olan konularda uzman kararına müracaat ederek asıl görüşmelerin tıkanmasını engellemekte ve arabulucunun da tarafsızlığının korunmasını sağlamaktadır.⁴⁷

D. CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'ne Göre Prosedürün Sona Erdirilmesi

Uyuşmazlığın tarafları ve arabulucu, usulü her zaman sona erdirebilirler. Arabuluculuk usulü, taraflarca bir anlaşmanın imzalanması, arabulucunun usulün devamına gerek kalmadığını belirten yazılı beyanı ya da taraflardan birinin arabuluculuk usulünün sona erdiğine dair açıklaması ile sona erer.⁴⁸ Arabuluculuk tarafların anlaşması ile sona erdiği takdirde anlaşma arabulucu tarafından yazılı hale getirilir ve hem arabulucu hem de taraflarca imzalanır.⁴⁹ Taraflardan birinin imzalanan bu anlaşmaya daha sonradan uymaması halinde diğer taraf söz konusu anlaşmayı bir tahkim ya da devlet mahkemesi önüne taşıyabilir. Arabuluculuk sonunda taraflar anlaşmaya varamazsa yani arabuluculuk mekanizması başarısız olursa taraflar Spor Tahkim Mahkemesi'nde tahkim yoluna gidebilirler. Ancak arabulucu aynı uyuşmazlığı çözmek için başvurulan tahkim usulünde hakem olarak görev yapamaz. Bu yola başvurabilmeleri için taraflar arasında bir tahkim anlaşmasının bulunması şarttır. Söz konusu tahkim anlaşması arabuluculuk ile ilgili olan anlaşmanın içine bir tahkim şartı olarak konabileceği gibi taraflar arasında ayrı bir sözleşme yapılarak da tahkim yoluna gidilebilir. Tahkim şartının arabuluculuk usulüne başvurulmasını öngören

44 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.8.

45 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.9.

46 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.10.

47 KÜÇÜKGÜNGÖR, Ağustos, s.34. / GÜMAN, aqm s.803.

48 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.11.

49 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.12.

anlaşmanın içine konması durumunda taraflar CAS Kodu R.44.4'te⁵⁰ öngörülen hızlandırılmış tahkim usulünün uygulanmasını sağlayabilirler.⁵¹

Özellikle sözleşmeden doğan uyuşmazlıkların çözüme bağlanmasında önem taşıyan ve taraflar arasındaki menfaat dengesinin, kazanan-kaybeden şeklinde bir ayırım yapmaksızın gerçekleştirilmeye çalışıldığı arabuluculuk usulü, spor hukukunun dostluk, güven ve ileride ilişkileri devam ettirebilme gibi ihtiyaçlarını büyük ölçüde karşılamaya yönelik bir nitelik taşımaktadır. Bu sebeple, spor ve özellikle futbol alanında yapılan sözleşmeler dolayısıyla ortaya çıkan fesih, feshin haklılığı, feshe bağlı tazminata ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde, taraflar arasında çekişme ve husumet yaratan ve devlet yargısından nitelik ve sonuçları itibarıyla çok farkı olmayan tahkim usulü uygulanmaya başlanmadan önce, arabuluculuk yöntemine müracaat edilmesi, bu tür uyuşmazlıkların dostane şekilde çözülebilmesi bakımından önem taşımaktadır.⁵²

II. "6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu" Kapsamında Türkiye'de Arabuluculuk ve Spor Hukuku Uyuşmazlıklarına Uygulanması

A. Türk Hukukunda Arabuluculuk

6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu⁵³'nin (HUAK) 2. maddesine göre arabuluculuk; sistematik teknikler uygulayarak, görüşmek ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafları bir araya getiren, onların birbirlerini anlamalarını ve bu suretle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını gerçekleştiren, uzmanlık eğitimi almış olan tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyari olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemidir.

Arabuluculuk, meydana çıkan bir uyuşmazlık karşısında, tarafların mahkeme yargısına başvurmak yerine tarafsız bir üçüncü kişi veya kişilerin yardımı ile bu uyuşmazlığı çözüme konusunda anlaşmaları ile ortaya çıkan yöntemdir. Arabulucunun, tarafları bir araya getirerek müzakere etmeleri ve birbirlerini anlayabilmeleri için aralarındaki iletişimi kolaylaştırmaya çalıştığı gönüllü bir usuldür. Yani taraflar arasındaki uyuşmazlığı çözen arabuluculuğun kendisi değildir. Arabuluculuk sadece tarafların çözüme ulaşabilmek için müzakere edebilmelerini sağlayan bir prosedürdür. Bu nedenle, üçüncü kişi katılımıyla yapılan bir müzakere olarak da tanımlanmıştır.⁵⁴

Arabuluculuk, uyuşmazlığı çözmeyi, anlaşmazlık konularını azaltmayı ve bir karar alma ortamı yaratmayı hedefler. Uyuşmazlık tam olarak çözülmese bile, taraflar uyuşmazlığın içeriğini daha iyi anlarlar ve bunu baş edilebilir bir boyuta indirebilirler. Her

50 Kod'un R44 maddesi, CAS Birinci Derece Tahkiminde, oluşturulan kurulların hangi usule göre tahkim yargılamasında bulunacağını çok teferruatlı şekilde düzenlemiştir.

51 CAS Arabuluculuk Yönetmeliği m.13. / GÜMAN, agm s.804.

52 KÜÇÜKGÜNGÖR, Ağustos, s.34.

53 Kabul Tarihi: 07.06.2012, Resmi Gazete Yayın Tarihi: 22.06.2012, Sayı: 28331.

54 TANRIVER, Süha, "Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk", TBB Dergisi Y. 2006, S.64, s. 165. / Benzer tanım için bkz: ÖZBEK, Mustafa, "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yollarına Genel Bir Bakış", Prof.Dr. Erden Kuntalp'e Armağan,, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2009, C.1, s.272.

iki tarafın da bu işten karlı çıkmasına çalışılır. Tarafları daha aktif kılması ve diğer tarafın problemleri hakkında farkındalık yaratması sebebiyle bunun için benzersiz bir imkandır.

Daha düşük maliyetlere imkan tanınması, daha hızlı sonuç alınması, geçmişten ziyade şu ana ve geleceğe odaklanması, taraflara geniş bir karar yelpazesi sunması, samimi üslubu ve buna eklenen gizlilik ve taraf kontrolünde olması gibi sebeplerle yargısal yollara çok farklı bir alternatif oluşturur.⁵⁵ Bu farklılıklar nedeniyle arabuluculuk bazı farklı taktiklerin yardımcı olabileceği bir yöntemdir. Arabulucunun taraflarla ve tarafların birbirleriyle iletişim kurmasına yönelik taktikler bunların başında gelir. İletişimin sağlıklı kurulabilmesi yöntemin başarısı için ön koşuldur. Bunun yanında görüşmelerin ilerleyebilmesi için güvenin sağlanması, doğru soruların sorulması, menfaatlerin saptanması, tarafların uyuşmazlığa bakış açılarının değiştirilmesi gerekecektir. Ayrıca yeni alternatiflerin, çözüm seçeneklerinin ortaya çıkması konusunda da gerekli girişimler yapılmalıdır. Sakin bir ortamda her iki tarafın kazanabileceği çözümler için uygun bir ortam hazırlanmalıdır. Bazı noktalara dikkat edilmesi ve bazı küçük taktiklerin yardımıyla arabulucuların işinin daha kolaylaşacağı kuvvetle muhtemeldir.⁵⁶

Arabuluculuk kurumunun işlerlik kazanacağı uyuşmazlıklar hukuk uyuşmazlıklarıdır. Arabuluculuk, sadece tarafların anlaşmak suretiyle üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri yani sulh olmak suretiyle sona erdirebilecekleri hukuk uyuşmazlıkları bağlamında uygulama alanı bulacaktır. Bu durum karşısında, kamu düzenine ilişkin olan ve dolayısıyla tarafların anlaşmak suretiyle üzerinde serbestçe tasarrufta bulunmasına olanak vermeyen hukuki ilişkilerden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümünde arabuluculuğa başvurulamayacaktır.⁵⁷

Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun 3. maddesine göre, arabuluculuk kurumunun tamamen tarafların ihtiyarına bağlı olarak işlerlik kazanan bir kurum olduğu açıkça belirtilmiştir. Arabuluculuk sürecine işlerlik kazandırma, bu süreci devam ettirme ve sona erdirmeye konusunda, taraflar, tam bir serbestiye sahip kılınmıştır. Aynı maddenin 2. fıkrasında, tarafların gerek arabulucuya başvururken gerekse tüm süreç boyunca eşit haklara sahip olacağı hususu belirtilmiştir. Bunun için, arabulucunun taraflara eşit mesafede bulunması ve tüm süreç boyunca da onlara eşit muamelede bulunması önem taşır.⁵⁸

Arabulucu, arabuluculuğu, tarafların kendi kararlarını verme ilkesine göre yönetmelidir. Kendi kararını verme ilkesi, tarafların süreç ve sonuç hakkında özgür ve aydınlanmış iradeleriyle, gönüllü ve baskı altında kalmadan karar vermeleridir. Bu nedenle, taraflar, arabulucunun seçimi, sürecin şekillenmesi, sürece katılım veya süreçten çekilme ve sonuç dahil olmak üzere, arabuluculuğun her aşamasında kendi kararını verme ilkesini uygulayabilirler.⁵⁹

55 KEKEÇ, agm s.522.

56 KEKEÇ, agm s.549.

57 TANRIVER, Süha, *Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı'nın Getirdikleri ve Değerlendirilmesi, Makalelerim- II* (2006-2010) Adalet Yayınevi, Ankara 2011, s.185-186. (Makalelerim)

58 TANRIVER, Makalelerim, s. 187.

59 Ayrıntılı bilgi için bkz: Türkiye Arabuluculuk Kurulu Arabuluculuk Sistemi ve Arabulucular için Model Etik ve Uygulama Kuralları.

Arabuluculuk kurumuna müracaat edilmesinin temel etkenlerinden birisi de, gizliliktir. Gizlilik, uyuşmazlık içine düşmüş olan tarafların, toplumdaki ve piyasalardaki güvenilirlik ve saygınlıklarının korunması ve ilişkilerin gelecekte de koparılmadan devam ettirilebilmesinin teminatını teşkil eden bir olgu konumundadır. Öte yandan, dürüst, samimi, güvenli ve sonuca giden, yani anlaşmayı hedefleyen, özgür bir tartışma ve müzakere ortamının yaratılması açısından da, gizlilik özel bir öneme sahiptir. Bu nedenle de, Kanun'un 4. maddesinde, hem arabulucu ile bu sürece katılan üçüncü kişiler bakımından hem de taraflar bakımından gizliliğe uyma hüküm altına alınmıştır.⁶⁰

Arabulucu, aksi kararlaştırılmadıkça, arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde sunulan veya diğer bir şekilde elde ettiği bilgi ve belgeler ile kayıtları gizli tutmak zorundadır. Bu zorunluluk, arabulucu adına hareket eden ve arabulucu için çalışan kişiler ile arabulucunun idare ve gözetiminde staj yapanları da kapsar. Aksi kararlaştırılmamışsa, taraflar ve varsa vekilleri de gizlilik kuralına uymakla yükümlüdür. Aynı şekilde, bu yükümlülük Bakanlık ve Kurul görevlileri yönünden de geçerlidir.⁶¹

B. Türk Hukukunda Arabulucunun Hak ve Yükümlülükleri

Arabulucunun haklarından ilki, arabulucu unvanını ve bu unvana bağlanmış olan yetkileri kullanma hakkıdır. Arabulucu, tüm basılı kağıtları ile kendisine ait diğer belgelerde bu unvanına açıkça işaret edebilir.⁶² Arabulucu, taraflardan, yapmış olduğu faaliyet karşılığı ücret ve arabuluculuk sürecinin gerektirdiği giderleri karşılamak için de, masraf isteme hakkına sahiptir. Arabulucunun ücreti, arabuluculuk sürecinin sona erdiği tarihte yürürlükte bulunan Arabulucu Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenir. Kural olarak, ücret ve masraflar taraflarca eşit olarak karşılanır. Arabulucu, ücret ve arabuluculuk sürecinin gerektirdiği masrafların karşılanması için taraflardan avans da talep edebilir. Aksi kararlaştırılmadığı sürece, avans da taraflarca eşit olarak karşılanır.⁶³ Arabulucu, tarafların her biriyle ayrı ayrı veya her ikisiyle aynı anda görüşebilme veya iletişim kurabilme imkanına sahiptir.⁶⁴

Arabulucunun Kanun'la belirlenen yükümlülüklerinin ilki ise, arabuluculuk görevini özenle ve tarafsız bir şekilde yerine getirmesidir. Arabulucu, uyuşmazlık içine düşmüş ve aralarındaki iletişim tıkanmış ya da tümüyle kopmuş olan kişileri müzakerelerde bulunmak amacıyla bir araya getirebilmek ve onlar arasında bir iletişimin ve diyalogun kurulmasını sağlamak için, hassas ve son derece özenli bir biçimde davranmak zorundadır. Aynı zamanda arabulucu, objektif ve tarafsız bir biçimde hareket etmeli, ilişkileri itibarıyla taraflardan tümüyle bağımsız bir konumda bulunması şarttır. Tarafsızlığın ön koşulu bağımsızlıktır. Arabulucu, taraflar arasında eşitliği gözetmekle yükümlüdür. Arabuluculuk sürecinin işleyişinde ve bu sürecin başarıyla

60 TANRIVER, Makalelerim, s. 188.

61 Ayrıntılı bilgi için bknz: Türkiye Arabuluculuk Kurulu Arabuluculuk Sistemi ve Arabulucular için Model Etik ve Uygulama Kuralları.

62 HUAK m.6.

63 HUAK m.7.

64 TANRIVER, Makalelerim, s.196. / HUAK m.8.

tamamlanmasında, arabulucu olarak görevlendirilen kimsenin, mesleki bilgisi, becerisi, deneyimleri ve kişilik özellikleri son derece önemlidir. Bu nedenle arabulucu görevini şahsen yerine getirmekle yükümlüdür.⁶⁵

Arabulucuların iş elde etmek için reklam sayılabilecek her türlü teşebbüs ve harekette bulunmaları ve özellikle tabelalarında ve basılı kâğıtlarında arabulucu, avukat ve akademik unvanlarından başka sıfat kullanmaları yasaktır.⁶⁶

Arabulucu, arabuluculuk sürecinin başında, uyuşmazlık içine düşmüş olan tarafları arabuluculuğun esasları, sürecin işleyişi ve sonuçları hakkında, zihinlerinde herhangi bir soru işareti kalmayacak şekilde, aydınlatmak ve bilgilendirmekle yükümlüdür.⁶⁷ Arabulucu, üstlenmiş olduğu arabuluculuk görevinin doğası gereği kendisine tevdi edilen sırları saklamakla yükümlüdür. Son olarak, arabulucu, sicile kayıt esnasında giriş aidatı ve ayrıca her yıl için belirlenecek olan yıllık aidatı ödemekle yükümlü tutulmuştur.

68

Bir arabulucu, somut uyuşmazlıkta gerekli olan mesleki yeterliliğe haiz değil ve tarafların makul beklentilerini karşılayamayacaksa arabuluculuk yapmamalıdır. Çünkü, arabulucu olarak faaliyet gösterecek kişi esasında, taraflara ve topluma etkin bir şekilde arabuluculuk yapacağını vaat etmektedir. Bu kapsamda, gerek mesleki yeterliliğin artırılması gerekse de mesleki gelişimin sağlanması açısından meslek içi eğitim faaliyetleri başta olmak üzere, arabuluculukla ilgili her türlü bilimsel çalışmalara katılmak sicile kayıtlı olan uygulamacı bütün arabulucular için asli ve zorunlu bir yükümlülüktür. Dolayısıyla, arabulucu, kişisel olarak mesleki gelişim ve yeterliliğinden sorumludur. Arabulucu, arabuluculuk sürecinin devamı sırasında, süreci yeterli bir şekilde yönetemeyeceğine karar verirse; bu kararını mümkün olan en kısa sürede taraflara açıklayarak bu durumu gidermek için arabuluculuktan çekilmeli veya uygun bir yardım istemek gibi gerekli adımları atmalıdır. Ayrıca, arabulucunun arabuluculuğu yönetme yeteneği, ilaç tedavisi, uyuşturucu madde veya alkol kullanımı gibi sebeplerle zayıflamış ise, bu olumsuz durum ortadan kalkana kadar arabulucu, arabuluculuk sürecini yönetmemelidir.⁶⁹

Arabuluculuk tarafsız kişi olan bir arabulucunun süreç içerisinde yer aldığı, herhangi bir zorlamada bulunulmadan uyuşmazlığın taraflarına bir anlaşmaya varmaları için yardımda bulunulduğu bir süreçtir. Bu çerçevede, arabulucu taraflar arasındaki iletişimi kolaylaştırarak, birbirlerini anlamalarını teşvik edip, tarafların ihtiyaç ve menfaatlerini belirlemeleri için onlara yardım etmeli ve tarafların kendilerine ait bir anlaşmaya varmalarını sağlayabilmek amacıyla yaratıcı problem çözme tekniklerini kullanmalıdır. Ayrıca, arabulucu, arabuluculuk faaliyetine başlamadan

65 HUAK m.9.

66 HUAK m.10.

67 HUAK m.11.

68 TANRIVER, Makalelerim, s.199-201. / HUAK m.12.

69 Ayrıntılı bilgi için bkz: Türkiye Arabuluculuk Kurulu Arabuluculuk Sistemi ve Arabulucular için Model Etik ve Uygulama Kuralları.

önce, taraflara, her bir tarafın bir anlaşmaya varılabilmesi için aynı ölçüde yetkiye sahip olduğunu mutlaka anlatmalıdır. Dolayısıyla, arabulucu görevini özenle, tarafsız bir biçimde ve bizzat kendisi yerine getirmek zorunda olup, görevini; bu kurallara uygun olarak makul sürede, emniyet içinde, uygun katılımcıların huzurunda, tarafların veya vekillerinin katılımıyla, usulü hakkaniyeti de gözetip, taraflara yeterli söz hakkı vererek, katılımcılar arasında karşılıklı saygı gösterilmesini de sağlayacak şekilde yerine getirmelidir. Arabulucu, arabuluculuğun geliştirilmesi ve arabuluculuğun dostane bir çözüm yolu olarak kabul edilmesi bakımından, toplumsal farkındalığın oluşturulması ve artırılması yönüyle sorumludur. Bu bağlamda, arabulucu, arabuluculuk faaliyetlerinde bulunurken, arabuluculuk uygulamasını geliştirecek şekilde hareket etmeye dikkat ve özen göstermelidir. Gerek arabulucu, gerek taraflar gerekse de arabuluculuğa katılanlar da dahil olmak üzere üçüncü kişiler, uyuşmazlıkla ilgili olarak ileri de bir hukuk davası açıldığında yahut tahkim yoluna başvurulduğunda, mevzuatta sayılan beyan veya belgeleri delil olarak ileri süremezler ve bunlar hakkında tanıklık yapamazlar.⁷⁰

C. Türk Hukukunda Arabuluculuk Usulü ve Sona Ermesi

HUAK m. 13'e göre taraflar dava açılmadan önce veya davanın görülmesi sırasında arabulucuya başvurma konusunda anlaşabilirler. Mahkeme de tarafları arabulucuya başvurmak konusunda aydınlatıp, teşvik edebilir. Aksi kararlaştırılmadıkça taraflardan birinin arabulucuya başvuru teklifine otuz gün içinde olumlu cevap verilmez ise bu teklif reddedilmiş sayılır.⁷¹ Başkaca bir usul kararlaştırılmadıkça arabulucu veya arabulucular taraflarca seçilir.⁷²

Taraflar, emredici hukuk kurallarına aykırı olmamak kaydıyla arabuluculuk usulünü serbestçe kararlaştırabilirler. Taraflarca kararlaştırılmamışsa arabulucu; uyuşmazlığın niteliğini, tarafların isteklerini ve uyuşmazlığın hızlı bir şekilde çözümlenmesi için gereken usul ve esasları göz önüne alarak arabuluculuk faaliyetini yürütür. Niteliği gereği yargısal bir yetkinin kullanımı olarak sadece hâkim tarafından yapılabilecek işlemler arabulucu tarafından yapılamaz. Dava açıldıktan sonra tarafların birlikte arabulucuya başvuracaklarını beyan etmeleri hâlinde yargılama, mahkemece üç ayı geçmemek üzere ertelenir. Bu süre, tarafların birlikte başvurusu üzerine üç aya kadar uzatılabilir. Taraflar arabuluculuk müzakerelerine bizzat veya vekilleri aracılığıyla katılabilirler.⁷³

Arabuluculuk süreci, dava açılmadan önce arabulucuya başvuru hâlinde, tarafların ilk toplantıya davet edilmeleri ve taraflarla arabulucu arasında sürecin devam ettirilmesi konusunda anlaşmaya varılıp bu durumun bir tutanakla belgelendirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Dava açılmasından sonra arabulucuya başvuru hâlinde ise bu süreç, mahkemenin tarafları arabuluculuğa davetinin taraflarca kabul edilmesi veya

70 Ayrıntılı bilgi için bkz: Türkiye Arabuluculuk Kurulu Arabuluculuk Sistemi ve Arabulucular için Model Etik ve Uygulama Kuralları.

71 HUAK m. 13.

72 HUAK m. 14.

73 HUAK m. 15.

tarafaların arabulucuya başvurma konusunda anlaşmaya vardıklarını duruşma dışında mahkemeye yazılı olarak beyan ettikleri ya da duruşmada bu beyanlarının tutanağa geçirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar. Arabuluculuk sürecinin başlamasından sona ermesine kadar geçirilen süre, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin hesaplanmasında dikkate alınmaz.⁷⁴

Tarafların anlaşmaya varması, arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz olduğunun arabulucu tarafından tespit edilmesi, taraflardan birinin karşı tarafa veya arabulucuya, arabuluculuk faaliyetinden çekildiğini bildirmesi, tarafların anlaşarak arabuluculuk faaliyetini sona erdirmesi, uyuşmazlığı arabuluculuğa elverişli olmadığı veya 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince uzlaşma kapsamına girmeyen bir suçla ilgili olduğunun tespit edilmesi hallerinde arabuluculuk faaliyeti sona erer. Arabuluculuk faaliyeti sonunda tarafların anlaşmış oldukları, anlaşamadıkları veya arabuluculuk faaliyetinin nasıl sonuçlandığı bir tutanak ile belgelendirilir. Arabulucu tarafından düzenlenecek bu belge, arabulucu, taraflar veya vekillerince imzalanır. Belge taraflar veya vekillerince imzalanmazsa, sebebi belirtilmek suretiyle sadece arabulucu tarafından imzalanır. Arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi hâlinde, arabulucu, bu faaliyete ilişkin kendisine yapılan bildirimini, tevdi edilen ve elinde bulunan belgeleri, ikinci fıkraya göre düzenlenen tutanağı beş yıl süre ile saklamak zorundadır.⁷⁵

Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı taraflarca belirlenir; anlaşma belgesi düzenlenmesi hâlinde bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır. Taraflar arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anlaşmaya varırlarsa, bu anlaşma belgesinin icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesini talep edebilirler. Dava açılmadan önce arabuluculuğa başvurulmuşsa, anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, asıl uyuşmazlık hakkındaki görev ve yetki kurallarına göre belirlenecek olan mahkemeden talep edilebilir. Davanın görülmesi sırasında arabuluculuğa başvurulması durumunda ise anlaşmanın icra edilebilirliğine ilişkin şerh verilmesi, davanın görüldüğü mahkemeden talep edilebilir. Bu şerhi içeren anlaşma, ilam niteliğinde belge sayılır. İcra edilebilirlik şerhinin verilmesi, çekişmesiz yargı işidir ve buna ilişkin inceleme dosya üzerinden de yapılabilir. Ancak arabuluculuğa elverişli olan aile hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda inceleme duruşmalı olarak yapılır. Bu incelemenin kapsamı anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cebri icraya elverişli olup olmadığı hususlarıyla sınırlıdır.⁷⁶

D. Türkiye’de Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Usulünün Uygulanması

1) Mevcut Uygulamalar

Türkiye’de spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümü için iki mecburî tahkim usulü

74 HUAK m. 16.

75 HUAK m. 17.

76 HUAK m. 18.

belirlenmiştir. Bunlardan birincisi Spor Genel Müdürlüğü (SGM) tarafından yürütülen Tahkim Kurulu usulüdür. SGM'ye bağlı spor federasyonlarının iş ve işleyişi ile ilgili olarak federasyon ile kulüpler, sporcular, hakemler, teknik direktör ve antrenörler, kulüpler ile teknik direktörler, antrenörler ve sporcular, kulüpler ile kulüpler arasında çıkan uyuşmazlıklar hakkında federasyon yönetim kurulunca verilecek kararlar ile disiplin ve ceza kurulu kararları, ilgililerin itirazı üzerine, SGM bünyesinde kurulan Tahkim Kurulu tarafından incelenip karar bağlanır⁷⁷. Ayrıca Yönetmeliğe göre; spor federasyonlarının organ ve kurullarının, sporun disiplinine ilişkin olarak ihtar, kınama, para cezası, küme düşürme, hak mahrumiyeti, ligden ihraç, tescil iptali, üyeliğin askıya alınması ve üyelikten ihraç gibi kararları ve sporun yönetilmesine yönelik statü, talimat ve benzeri hukuki düzenlemeleri, müsabakaların icrası, tatili, ertelenmesi gibi verdikleri tüm kararlarına karşı sadece zorunlu tahkim yoluna gidilebilir. Kurulun kararları kesin olup, bu kararlara karşı istinaf, temyiz, karar düzeltme gibi yargı organları nezdinde kanun yollarına başvurulamaz. Bu kararların hukuka aykırı olduğu iddiasıyla tespit, iptal ve tazminat davası açılmaz. Kulüp, sporcu, teknik adam, sağlık personeli, menajer ve maç organizatörü gibi sporla ilgili kişilerin kendi aralarında imzaladıkları transfer, geçici transfer, menajerlik, hizmet, vekalet ve maç organizatörlüğü gibi tüm sözleşmelerden kaynaklanan alacak, iddia ve talepleri ile mali haklar bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.⁷⁸

Diğer mecburi tahkim usulü ise, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Tahkim Kurulu usulüdür. Tahkim Kurulu Talimatı'nın 2. maddesine göre, kurul, federasyon ile kulüpler, hakemler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, oyuncu temsilcileri, masörler ile diğer görevliler arasında çıkan ihtilaflar hakkında yönetim kurulu tarafından verilecek kararlara karşı yapılan başvuruları, Amatör ve Profesyonel Futbol Disiplin Kurulları kararlarına karşı yapılan itirazları, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararlarına karşı yapılan başvuruları, Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafından çıkartılmış Talimatların, Kanun, Ana Statü, FIFA ve UEFA Ana Statülerine aykırılığına ilişkin başvuruları, ilgililerin talebi üzerine inceler ve karara bağlar.⁷⁹ Kurul kararları kesindir; idari veya yargısal mercilerin onayına tabi olmadığı gibi, bu kararlara karşı idari veya yargısal mercilere de başvurulamaz. Bununla birlikte Kurul'un, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun ihtiyari hakem sıfatıyla incelediği ihtilaflar hakkında vereceği kararlara karşı kanuni müracaat yolları saklıdır.⁸⁰

Bu iki mecburi tahkim usulü dışında, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinde belirtilen Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, kulüpler ile kulüpler, kulüpler ile futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, oyuncu temsilcileri, masörler, oyuncu temsilcileri ile futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, arasında sözleşmeden doğan futbolla ilgili tüm uyuşmazlıkları, taraflarının

77 www.sgm.gov.tr / Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği- Resmi Gazete Tarihi: 28.01.2012 Sayısı: 28187.

78 SGK Tahkim Kurulu Yönetmeliği m. 5/2-3.

79 www.tff.org.tr/TALIMATLAR-Tahkim Kurulu Talimatı (24.08.2011).

80 TFF Tahkim Kurulu Talimatı m.14.

başvurusu üzerine münhasıran görevli ve yetkili olarak inceler ve karara bağlamakla görevlendirilmiştir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nın 14. maddesine göre Uyuşmazlık Çözüm Kurulu heyetleri tarafından verilen kararlar Tahkim Kurulu'na başvuru süresi içinde gereken müracaatın yapılmaması ya da Tahkim Kurulu kararı üzerine kesinleşir. Kesinleşen heyet kararları, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından derhal uygulanır.⁸¹

Kulüpler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, futbolcu temsilcileri, sağlık personelleri ve müsabaka organizatörleri aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafların çözümü için Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmemekte serbesttirler. Bununla birlikte sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin ihtilaflar münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önünde çözülür.⁸²

Ancak görüldüğü gibi, hem Spor Genel Müdürlüğü hem de Türkiye Futbol Federasyonu tarafından yürütülen tahkim prosedürleri ve yine Türkiye Futbol Federasyonu bünyesinde hizmet veren Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, arabuluculuk hizmeti vermemektedir. Oysaki oluşturulan yapı içerisinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, arabuluculuk prosedürünü işletebilecek ve uygulayabilecek bir oluşuma sahiptir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na yapılan yılda ortalama bin üç yüz başvurudan %90'ı futbolcu kulüp uyuşmazlığı olup bunun da yine %90'ı futbolcu lehine sonuçlanmıştır. Uyuşmazlıkların sonuçlanma süresi Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı gereği dört ayı aşmamaktadır. Dolayısıyla gerek uyuşmazlıkların esasının sonucu gerekse uyuşmazlığın giderilme süresi dikkate alındığında Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na arabuluculuk prosedürünü uygulama yetkisinin verilmesi, futbolcular açısından doğan uyuşmazlıkların çözümünde büyük avantajlar sağlayacaktır. Nitekim Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na göreve başladığı ilk yıl içinde üç bine yakın başvuru yapıldığı halde sonraki üç yıl içinde başvuru sayısında önemli bir azalma meydana gelmiştir. Bunun nedeni Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun kısa sürede verdiği kararlarla futbolcuların alacaklarının tahsilâtının kolaylaşması ve kulüplerin futbolcu alacaklarını ödemek konusunda daha titiz davranmaya başlamalarıdır. Kurulun arabuluculuk prosedürünü uygulaması ile birlikte, hem çözüme kavuşturulan uyuşmazlık niteliklerinde hem de sayısında artış olacaktır ve gerek tahkim gerekse mahkeme aşamasına taşınan uyuşmazlık sayısı düşecektir. Fakat ne yazık ki, kurulun görev ve sorumluluk sınırlarını belirleyen talimatlar içerisinde arabuluculuk hizmeti henüz yer almamaktadır.

Arabuluculuk, sadece "Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı"⁸³'nin 31. maddesinde kısa bir hüküm olarak düzenlenmiştir. Buna göre; "Futbolla ilgili tüm uyuşmazlıklarda taraflar TFF'den uyuşmazlığın çözümü için arabuluculuk yapmasını talep edebilirler. Bu durumda, TFF diğer taraf ya da tarafları da dinleyerek ihtilafın halli için çaba gösterir" hükmünü içermektedir. Bu hüküm, sadece futbola ilgili

81 www.tff.org.tr/TALIMATLAR-Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (24.08.2011).

82 Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı m.2.

83 www.tff.org.tr/TALIMATLAR-Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı- Son değişiklikle- rin yapıldığı tarih: 19.06.2013

uyuşmazlıklar hakkında tarafların arabuluculuk talep edebileceğini belirtmektedir. Futbol dışında diğer spor dallarının bağılı olduğu Spor Genel Müdürlüğü'nün talimat ve yönetmeliklerinde arabuluculuk hizmetine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır. Bu durum da federasyonlar açısından eşitsizliğe neden olmaktadır.

2) CAS Arabuluculuk Yönetmeliği ile Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun Karşılaştırılması

Yukarıdaki açıklamalardan da açıkça görüleceği üzere, CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'ndeki kurallar ile Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ile getirilen kurallar birbirine paralel özelliklere sahiptir. Her iki prosedür de uygulanma alanı bakımından hukuki uyuşmazlıklara yöneliktir. CAS Arabuluculuk usulü sporla ilgili uyuşmazlıklara uygulanmaktadır ancak disiplin ve dopinge ilişkin idari ve cezai uyuşmazlıklar kapsam dışındadır. Özellikle sponsorluk ve iş sözleşmelerine ilişkin uyuşmazlıklarda uygulanmaktadır. HUAK ile getirilen arabuluculuk usulünün ise sadece hukuki uyuşmazlıklara uygulanacağı, kamu düzenine ilişkin uyuşmazlıklara uygulanamayacağı kanunda açıkça belirtilmektedir.

Hem CAS Arabuluculuk Yönetmeliği hem de HUAK ile getirilen arabuluculuk uygulamasının temeli düşük maliyet, hızlı sonuç, gizlilik, basit ve esnek uygulamalar, şekle tabi olmama ve dostane bir çözüme dayanmaktadır. Her iki düzenlemede de taraflar usule istedikleri gibi yön verebilmekte ve usul tarafların kontrolünde ilerlemektedir. Yine her iki düzenlemede de arabulucunun görevi, tarafların birbiri ile iletişim kurmasını sağlayarak, taraflara eşit muamele gösterip eşit mesafede durarak, tarafsız, özenli, objektif ve bağımsız bir şekilde, tarafları zorlamadan doğru çözüm yolunu göstermektir. Arabulucular her iki usulde de taraflara tavsiyelerde bulunarak, uyuşmazlığın yapısına uygun çözümler bulurlar. Sır saklama, tarafları aydınlatma ve bilgilendirme yükümlülüğü bulunmaktadır. Taraflar da bu düzenlemelere göre, arabulucu ile iyi niyetle işbirliği yaparak, arabulucunun görevini yerine getirmesini sağlamakla sorumludurlar.

İki düzenleme arasında bazı farklar da bulunmaktadır. Bunlardan ilki; CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'ne göre, taraflar arabulucuyu CAS Arabulucu listesinden seçebilecekleri gibi liste dışından başka birini de arabulucu olarak tayin etme hakkına sahiptirler. Ancak HUAK kapsamında arabuluculuk prosedürüne göre, taraflar arabulucu listesinden bir arabulucu belirlemek zorundadırlar. Türk hukukundaki uygulamada, arabulucu listesi dışından bir kişi arabulucu olarak belirlenememektedir.

İkinci fark, CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nde arabuluculuk uygulamasının 90 gün içinde sonuçlanacağı açıkça belirtilmektedir. HUAK kapsamındaki arabuluculuk uygulamasının süresi hakkında kanunda net bir ifade bulunmamaktadır. HUAK m.15/5'e göre, dava açıldıktan sonra tarafların arabulucuya başvurmaya karar vermeleri halinde mahkemenin 3 ay erteleneceği, bu süreç içinde sonuçlanmaması halinde ise bir 3 ay daha süre verileceği belirtilmektedir. Süre açıkça belirtilmemiş olsa bile, her iki uygulama açısından da arabuluculuk uygulamasının temelinin hızlı sonuç alma prensibine dayandığı aşikardır.

Üçüncü fark kendini arabuluculuk sürecinin sonunda imzalanan arabuluculuk anlaşmasında göstermektedir. CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'ne göre arabuluculuk sürecinin sonunda taraflarca imzalanan anlaşmanın icrai bir etkisi bulunmamaktadır. Taraflardan biri bu anlaşmayı ihlal ederse, diğer tarafın bu anlaşmayı tahkim ya da mahkemeye taşıma yetkisi bulunmaktadır. Ancak Türk hukukuna göre, HUAK kapsamındaki arabuluculuk süreci sonunda taraflarca imzalanan anlaşmanın icrai etkiye sahip olabilmesi için şerh edilmesi gerekmektedir. Dava açıldıktan sonra taraflar arabuluculuk usulüne başvurdularsa, davanın açıldığı mahkeme tarafından bu şerh verilecektir. Şerh verilmesi ile birlikte anlaşma ilam niteliği kazanmaktadır. Yine de unutulmamalıdır ki, her iki düzenleme çerçevesinde de temelde bağlayıcı karar alma söz konusu değildir. Tarafların anlaşamaması durumunda her halükarda tahkim veyahut mahkeme önüne gitme hakları bulunmaktadır.

Bir diğer fark ise arabuluculuk süreci içinde arabulucuya sunulan belgeler konusunda mevcuttur. HUAK kurallarına göre, arabulucu, kendisine sunulan belgeleri 5 yıl boyunca saklamakla yükümlüdür. Ancak CAS Arabuluculuk usulünde, hem arabulucu hem de taraflar süreç içinde sunmuş oldukları tüm belge ve bilgileri, süreç tamamlanır tamamlanmaz iade etmektedirler.

Görüldüğü üzere her iki prosedür arasında bazı farklar olsa da temelde benzer uygulama ve kurallar içermektedirler. Bu nedenle, yeni yürürlüğe giren HUAK çerçevesinde arabuluculuk kurallarının spor hukuku uyuşmazlıklarına uygulanmasını engelleyecek hukuki bir engel bulunmamaktadır. Gerek Spor Genel Müdürlüğü, gerek Türkiye Futbol Federasyonu, gerekse özerk federasyonların yönetmelik, talimat ve statülerinde de arabuluculuğu engelleyecek bir yapı söz konusu değildir. Kanımızca, spor hukukuna ilişkin bir uyuşmazlık ortaya çıktığında ve tarafların arabuluculuk yolu ile bu uyuşmazlığın çözümlenmesini talep etmeleri halinde, HUAK kuralları uygulanabilecektir. Yeter ki, arabulucu listesinde spor hukuku uyuşmazlıkları konusunda uzman bir arabulucu bulunsun. Çünkü arabuluculuk her ne kadar hızlı, pratik, esnek bir dostane çözüm yöntemi olsa da, güvenilir ve doğru çözüme ulaşılabilmesi için arabulucunun önüne gelen uyuşmazlık konusunda uzman olması gerekmektedir. Spor hukuku uyuşmazlıkları konusunda uzman bir arabulucu ile bu tür uyuşmazlıkların HUAK çerçevesinde çözüme kavuşturulabileceğine inanmaktayız.

Bunun yanı sıra, arabuluculuk uygulamasının yaygınlaşmasıyla birlikte, yapılacak yasal bir değişiklik ile spor hukuku uyuşmazlıklarının açık ve net bir şekilde kanun kapsamına alınması veyahut federasyonlar ve sporun içindeki tüm idari organların yapacakları düzenlemeler ile arabuluculuk usulünü talimat ve yönetmeliklerinde açıkça belirtmeleri arabuluculuğun daha çok tercih edilmesini ve hızlı, güvenilir, dostane çözümlere ulaşılmasını sağlayacaktır.

III. Sonuç

Son yıllarda, spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde tahkim uygulamasının yanı sıra arabuluculuk usulü de çok sık başvurulan bir yöntem haline gelmiştir. Arabuluculuk

yöntemi ile hızlı, ucuz, etkili bir şekilde ve işin uzmanı kişilerce uyuşmazlıkların çözümü her geçen gün daha çok popüler olmaktadır. Arabuluculuk yoluna başvurmak taraflara uyuşmazlıklarını en pratik şekilde çözmek için önemli bir fırsat vermektedir.

Yeni yürürlüğe giren Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nda spor hukuku uyuşmazlıkları açıkça belirtilmemiş olsa da, spor hukuku uyuşmazlıklarının bu kanun kapsamında çözüme kavuşturulacak uyuşmazlıklardan sayılması gerektiği kanısındayız. Çünkü arabuluculuk uygulaması sporun doğasına uygun bir dostane çözüm yöntemidir. Gerek kanun düzenlemesinde, gerekse Türkiye Futbol Federasyonu'nun ilgili talimatlarında bunu engelleyecek bir hüküm yer almamakla birlikte, arabuluculuk prosedürünün sağladığı avantajlar açısından spor hukuku uyuşmazlıkları için uygulanabileceği açıkça görülmektedir. Örneğin tazminat ve bonservis konularında ortaya çıkan uyuşmazlıklarda, mahkeme veya tahkime gitmek istemeyen taraflar, arabulucu eşliğinde uyuşmazlıklarını çok daha çabuk ve ucuza çözüme kavuşturma imkanı bulabilirler. Çözüm hızının yanında anlaşmanın uygulanmasında tahkimin uygulanması gibi mahkeme kararı gücü taşıyabilecek olması da arabuluculuğun tercih edilmesinde önemli etkenlerden biri olarak kabul edilebilir.

Ancak ülkemizde arabuluculuk prosedürünün spor hukuku uyuşmazlıklarında uygulanabilmesi için çalışmaların ve düzenlemelerin yetersiz olduğu aşikârdır. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nda yer alan hüküm ile arabuluculuk prosedürünün etkin bir şekilde uygulanamayacağı açıkça görülmektedir. Futbol dışındaki diğer branş federasyonlarının Spor Genel Müdürlüğü talimatlarına bağlı oldukları ve bu talimatlarda hiçbir arabuluculuk düzenlemesinin olmaması hususu da gözden kaçırılmamalıdır.

Ülkemizde de henüz çok yeni bir uygulama olan arabuluculuk faaliyetinin gelişmesi ve yaygınlaşması için daha çok çalışma yapılması gerekmektedir. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun yürürlüğe girmesi ve hukuki uyuşmazlıkların çözümüne yönelik arabuluculuk bilincinin gün geçtikçe artması ile birlikte hem federasyonlar hem de Spor Genel Müdürlüğü ve spora ilişkin tüm idari organlar tarafından spor hukuku uyuşmazlıklarına arabuluculuk prosedürünün uygulanması için gerekli düzenlemelerin yapılacağı inancındayız.

Yukarıda da ayrıntılı bir şekilde belirttiğimiz gibi, spor hukuku uyuşmazlıkları kısa sürede, hızlı, ucuz ve etkin bir şekilde çözülmesi gereken uyuşmazlıklardır ve mahkeme yahut tahkim usulüne nazaran arabuluculuk prosedürü, taraflarca daha sık tercih edilecek bir usuldür. Sporun süjeleri olan sporcular, antrenörler, teknik direktörler, oyuncu temsilcileri, masörler, kulüpler ve hakemler tarafından, ortaya çıkan uyuşmazlıkların arabuluculuk yolu ile çözümü hem zaman hem de gizlilik açısından da önemlidir. Bu nedenle arabuluculuk prosedürünün en yakın zamanda spor hukuku uyuşmazlıkları için de uygulanabilir hale getirilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- AKGÜL, Kadir:** "Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) " Prof.Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, Y.2009, C.1, İstanbul, s.209-232.
- AKİL, Cenk:** "Genel Olarak Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve Bu Mahkemede Uygulanan Tahkim Çeşitleri", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y.2011, C.13, S.2, s.70-105.
- BOZKURT, Murat Nart:** "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi", Ankara Barosu Dergisi, Y.68, S.2010/2, s.165-190.
- CAS Arabuluculuk Yönetmeliği - Arabuluculuk Rehberi** (CAS Mediation Rules & Guidelines in force as from 1 September 2013 - www.tas-cas.org)
- ERKİNER, Kismet:** "Türkiye'de Spor Hukukunun Oluşumu", İstanbul Barosu Spor Hukuku Özel Sayısı-13 Y. 2007, İstanbul, s.17-40.
- ERTAŞ, Şeref / PETEK, Hasan, Spor Hukuku**, Yetkin Yayınları,1.Bası, Ankara 2005.
- ERTEN, Rifat: Milletlerarası Özel Hukukta Spor**, Adalet Yayınları, 1.Bası, Ankara 2007.
- ESENDAL, Nihan,** "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü" Terazi Hukuk Dergisi, Y.4, S.40, Aralık 2009, s. 127-144.
- GENÇ, Durmuş Ali: Spor Hukuku**, Alfa Yayınları, 1.Bası, İstanbul 1998.
- GOODRUM, Neil:** "Mediation in Sports Disputes", <http://www.lawinsport.com/articles/regulation-a-governance/item/mediation-in-sports-disputes-lessons-from-the-uk> s.1-5.
- GÜMAN, Nihat:** "Spor Tahkim Mahkemesi Arabuluculuk (Mediasyon-Uzlaştırma) Kuralları", Prof.Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan, Y. 2009, C.1, İstanbul, s.799-805.
- IŞIK, Olcay:** "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı Çerçevesinde Arabuluculuk Yönteminin Diğer Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ile Karşılaştırılması" Terazi Hukuk Dergisi Y.6 S.64 Aralık 2011, s. 14-24.
- KEKEÇ, Elif Kismet:** "Arabuluculuk Yoluyla Uyuşmazlık Çözümünde Uygulanan Temel Taktikler" Haluk Konuralp Anısına Armağan Y. 2009, C.1, Ankara, s.519-552.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan:** "Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu", Ankara Barosu Dergisi, Y.56, 1999/1, s. 39-52.
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan:** "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Tahkim ve Arabuluculuk Uygulaması" TFF Tam Saha Dergisi, S.17, Mart 2006, s.31. (Mart)
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan:** "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Arabuluculuk-Uzlaştırma Yoluyla Çözülmesi" TFF Tam Saha Dergisi, S.22, Ağustos 2006, s. 34. (Ağustos)
- KÜÇÜKGÜNGÖR, Erkan:** "Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemlerinin Benimsenme Sebepleri", TFF Tam Saha Dergisi, S.24, Ekim 2006, S.74. (Ekim)
- ÖZBEK, Mustafa:** "Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yollarına Genel Bir Bakış", Prof.Dr. Erden Kuntalp'e Armağan, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2009, C.1, s.261-292.
- ÖZCAN, Cem,** "Spor Tahkim Mahkemesi ve Arabuluculuk" İzmir Barosu Dergisi, Y.76, S.1 Ocak 2011, s. 96-106.
- ÖZTÜRK, Sinan:** "Türkiye Futbol Federasyonu Futbol Yayınları Havuz Sisteminin Hukuki Statüsü" İstanbul Barosu Dergisi.
- Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı - www.tff.org.tr** (19.06.2013)
- Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği - www.sgm.gov.tr** - RG Yayın Tarihi: 28.01.2012, S.28187.
- TANRIVER, Süha,** "Hukuk Uyuşmazlıkları Bağlamında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları ve Özellikle Arabuluculuk", TBB Dergisi S.64 Y. 2006, s. 151-177.
- TANRIVER, Süha,** "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı'nın Getirdikleri ve Değerlendirilmesi" Makalelerim- II (2006-2010) Adalet Yayınevi, Ankara 2011, s.183-211. (Makalelerim)

Türkiye Arabuluculuk Kurulu Arabuluculuk Sistemi ve Arabulucular için Model Etik ve Uygulama Kuralları.

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı - www.tff.org.tr (24.08.2011)

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı - www.tff.org.tr (24.08.2011)

VIEWEG, Klaus: Spor Hukukunun Büyüsü, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Y.2010, C.1,S.1, s.15-56.

WILL, Michael R.: "Uluslararası Sporun Yapısal Düzeni" (Çev. Doç.Dr. Cengiz KOŞHİSARLIOĞLU) AÜHFD Y.1993 C.43 S.1-4 s. 269-284.

6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (HUAK) - Kabul Tarihi. 07.06.2012 RG
Yayın Tarihi: 22.06.2012, S. 28331.